

N:o 21.

Af Herr **Per Nilsson** i Espö, om ändring af Lagens stadgande i 26 Kap. 4 § Byggningsbalken, angående häradsboarnes skyldighet att bygga tingshus.

Uti vår ännu gällande lag, 26 Kap. 4 § Byggningsbalken, heter det: "Tingshusbyggnad skall hvar härad bygga efter gårdatal", hvarjemte i slutet af §:n stadgas: "För denna byggnad vare ingen fri, utom sätes- och ladugårdar, afhyste rå- och rörshemman, så ock preste- och klockarebol". — Undantaget för adelns sätesgårdar kunde försvaras på en tid, då denna samhällsklass egde sitt forum uteslutande vid Hofrätterna, samt sålunda vore i mindre behof af tingshus, och då ingen ofrälseman egde besitta den privilegierade. Numera sedan frälseman lika med allmogen har behof af tingshus, kan undantaget icke längre försvaras. Hvad preste- och klockarebolen deremot beträffa, så har under ingen tid undantaget för dylika hemman varit berättigadt.

I anledning häraf och under åberopande af allt som i denna fråga blifvit under föregående riksdagar anfördt till vinnande af rättvis ändring i detta orimliga undantagsstadgande, vågar jag vördsammast föreslå,

att ur ofvanåberopade lagparagraf måtte utgå allt hvad som stadgas rörande "gårdatal" äfvensom slutorden: För denna byggnad vare ingen fri, utom sätes- och ladugårdar, afhyste rå- och rörshemman, så ock preste- och klockarebol; och torde samma § i stället ändras till följande lydelse: Tingsbyggnad skall hvar härad bygga efter *fyrktalet inom kommunerna* å vanlig tingsstad, eller der Konungens Befallningshafvande pröfvar det för häradsinneväranne lägligast, sedan Rätten deröfver hörd är. I byggningen skall finnas en stuga så stor som tarvas och två kamrar, samt vare häradet skyldigt densamma underhålla. Vid hvar tingsställe skall ock ett fängelse vara, der missgerningsmän må i förvar hållas.

Uti förslaget har jag infört fyrkalsberäkningen för kostnaderna till ifrågasvarande byggnader, emedan jag anser hvar och en, som deltagar uti kommunala utskylder, jemväl bör deltaga i tingsbyggnad och häkte, enär alla samhällets med-

lemmar hafva lika skyldighet att, i mån af förmåga, bidraga härtill. Vidare har jag i mitt förslag utbytt ordet allmogen, emedan jag ansett nämnda ord hafva inkommit i äldre lagen till följd af den klass-skilnad, som gällt före den nya Riksdagsordningens införande.

Slutligen vågar jag vördsammast hemställa att denna min motion måtte till höglofl. Lag-Utskottet remitteras.

Stockholm den 25 Januari 1867.

Per Nilsson i Espö.

N:o 22.

Af Herr Hedlund: om nedsättande af en komité för utarbetande och framläggande af en fullständig plan för landtförsvarets ordnande samt denna frågas öfverlemnande till särskildt utskott.

På samma gång hos Svenska folket en liflig åtrå vaknat, att erhålla ett försvarsväsen, som kan effektivt betrygga vår sjelfständighet, har den föreställningen vunnit alltmer klarhet och styrka, att ett sådant försvar endast kan ernås derigenom, att det bygges på grundsatsen af allmän värnepligt. Då, i fråga om stående arméer, alltid den större och mächtigare Staten kan långt öfverbjuda den mindre, huru mycket än den sednare må anstränga sina krafter, så kan den allmänna värnepligten åt den mindre Staten bereda en krigsmagt, för farans stund, som är äfven till numerisk styrka jemgod med en långt mächtigare Stats anfalls-armé, särdeles när denna måste öfverfara ett haf.

Denna krigsmagt bör kunna så ordnas och öfvas, att den fullt tillfredsställer *krigets* kraf — och det är detta allena, som här bör afses — och när dertill kommer den moraliska anda, som tillhör en ädel och sjelfständig nations folkhär, så ligger häri all möjlig grund för det antagande, att ett försvarsväsen, ordnad i enlighet med denna stora grundsats, skall blifva de mindre nationernas räddning från mäktiga grannars städse hotande öfvervalde.

Ett sådant försvar bör ej heller blifva på långt när så betungande för en nation som de stående arméerna, hvilka bringat de flesta Europeiska Stater i de svåraste finansiela trångmål, utan att hafva — såsom erfarenheten nyligen lärt — gifvit dem den trygghet, som varit deras ändamål, och hvarför folken åt dem mången gång offrat sin sista skärf.